

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogrsko deželo za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za jeden mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za jeden mesec 1 K 90 h. Za pošiljanje na dom računa se za vse leto 2 K. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poština. — Posamezne številke po 10 h. Na naročbo brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za ožnanila plačuje se od štiristopne petit-vrste po 12 h, če se ožnanilo jedenkrat tiska, po 10 h, če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvole frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnštvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravištvo naj se bla govolijo pošiljati naročnine, reklamacije, ožnanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravnštvo pa s Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34. — „Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

Vabilo na naročbo.

Slavno p. n. občinstvo uljudno vablmo na novo naročbo, stare gospode naročnike pa, katerim je potekla konec meseca naročnina, prosimo, da jo ob pravem času ponovno, da pošiljanje ne preneha in da dobijo vse številke.

„SLOVENSKI NAROD“

velja za ljubljanske naročnike brez pošiljanja na dom:

Vse leto K 22.— | Četrta leta . . . K 5:50
Pol leta „ 11.— | En mesec . . . „ 1:90
Za pošiljanje na dom se računa za vse leto K 2.—.

S pošiljanjem po pošti velja:

Vse leto K 25.— | Četrta leta . . . K 6:50
Pol leta „ 13.— | En mesec . . . „ 2:30

Naročba se lahko z vsakim dnevom, a hkratu se mora poslati tudi naročnina, drugače se ne oziramo na dotično naročilo.

List se ustavlja 10. dan po poteku naročnine brez ozira vsakemu, kdor ne pošlje iste ob pravem času.

Upravištvo „Slovenskega Naroda“.

Škofjeloška mlekarina nad propadom.

Iz škofjeloške okolice piše zadružnik te mlekarne »Gorenjcu«:

Na strmi pečini, na gugajočem se kamnu stoji škofjeloška mlekarina. Najmanjša sapica jo bode prevrnila v prepad, iz katerega ni izhoda. Čudne stvari se dujejo o tem klerikalnem podjetju, ki tiči do ušes v dolgovi.

Pred dvema letoma že, ko smo kmetje dobili s sirnim gnojem plačano mleko, je bilo občno mnenje, da mora mlekarina prejenjati. Tudi zadružniki so bili za razpust društva, toda kakor zvezda na obzorju se prikaže rešilni angel v podobi kapelana Petriča, ne da jo reši, temveč da ji umetno podaljša neozdravljivo životarjenje. Res smo mislili, da bode kapelan delal čudeže, vsaj poskušal jih delati, a ni šlo. Prevzel je račune, ki so bili — kakor je sam trdil, v strašanskem neredu. Upali smo, da jih kapelan spravi v pravi red, toda sedaj

vse kaže, da so še ravno tam, kjer so bili, ko jih je prevzel.

Neki zadružnik mu je napovedal že pred enim letom izstop iz društva, izročil mu mlekarino knjižico in zahteval plačila, a do danes še nima obračuna. Kadar ga terja, trdi, da mora poprej skupaj spraviti račune.

Še v lepši luči se je pa pokazalo sedaj delo tega blagoslovljenega rešitelja. Kakor znano, ima škofjeloška mlekarina dolga toliko, da pride po odbitku vseh aktiv na vsaki delež 122 kron. Deleži so po 10 kron. Več kakor dva meseca se mleko že ne izplačuje. Zadružniki so vsled tega zahtevali občni zbor, toda odbor ga noče sklicati, boječ se, da bode velika večina zadružnikov za to, da se društvo razpusti. Oče Tinkovec, ki je sedaj po odhodu Kronbirtovega Gustelina skoro neomejeni vladar mlekarne, je posodil tisti kakih 18.000 kron ali vsaj terjati jih ima od nje.

Zadružniki so čimdalje nejevolnejši, ker se jim ne plačuje mleko. Sedaj jih pa tolaži kapelan Petrič z lažjo, da bodo dobili od ministrstva 10.000 kron podpore, katera se bode društvu izplačala z novim letom. Ker ljudje kapelanu to verjamejo, seveda še pridno nosijo mleko v mlekarino, češ, saj je ministrstvo dovolilo podporo. Na vsem tem pa ni čisto nič resnice. Res je dobila »Gospodarska zveza« 15.000 kron podpore, a s to podporo bo mašila svoje luknje, ne pa lukenj škofjeloške mlekarne. Mogoče je, da bode dala zaradi lepšega tudi škofjeloški mlekarini par sto kron, ali to se ji bode poznalo komaj toliko, kakor če vržeš kamen v morje.

Po pravilih mora vsak zadružnik vsaj pol leta poprej napovedati svoj izstop. Da ne bodo zadružniki trumoma izstopali, zavezujejo se jim sedaj s to izmišljeno podporo oči.

Čuditi se jim moramo le, kako je vendar mogoče, da dopuščajo oblastva, da to bankrotno društvo še živi. Ubogi

kmet! Tri mesece boš zastoj nosil v mlekarino mleko, izgubil boš že plačane deleže, poleg tega boš pa še vsakemu deležu dodal 122 kron dote.

Mlekarina namerava otvoriti z novim letom konkurz. Ima pa tudi že vse pripravljen, da ceno nazaj kupi konkurzno maso. V tem slučaju upniki ne bodo izgubili ničesar, pač pa bodo zadružniki plačevali po 122 kron od vsakega deleža.

V Ljubljani, 1. decembra.

Pomiloščenje mladoletnih obsojencev.

Cesar je dne 24. m. m. pooblastil pravosodno ministrstvo, da zapove sodiščem, naj v slučajih obsodbe mladoletnih hudodelnikov vložijo predlog za pomiloščenje. V tej odredbi pravosodnega ministrstva se pravi, da se gre pri obsodbah mladoletnih zaradi različnih deliktov bolj zaradi nepremišljenosti, zapeljavanja in pomanjkanja zrelosti, kakor pa za spridenje npravnosti. Pri takih zločincih je tudi dvomljivo, da se doseže s kaznijo pravi namen. Prečesto se ne doseže pričakovani ugodni vpliv, temu se še taki mladoletni ljudje s kaznijo pokvarijo. Vsled tega naj se, kjer dopuščajo razmere, taki zločinci ne zapirajo, pa tudi ne oddajajo prisilnim zavodom. To velja posebno za obtožence od 10 do 14 let. Pa tudi glede onih med 14. in 16. letom naj se postopa tako pomiloščevalno, ako kazni ne presega treh mesecev ali 500 K. Seveda odločuje pri tem v prvi vrsti prejšnje npravno in pošteno življenje. Pod takimi pogoji je tudi 16 do 18 letne zločince priporočati po miloščenju, posebno, če so zaostali v duševnem razvoju. V vseh takih slučajih je pričakovati z izvršitvijo kazni, dokler se ne reši pomiloščevalna prošnja. Naredba stopi v veljavo z dnem razglašja ter velja tudi za one mladoletne, ki so že bili dosedaj obsojeni, a še niso nastopili kazni. S tem smo tudi v Avstriji napravili velik korak v modernem pravosodju. Saj je velik psi-

holog že davno prorokoval, da pridemo do tega, ko ne bo več ječ, temu le še — blaznice in korekcijski zavodi.

Rumunski prestolni govor.

Dne 28. m. m. se je otvorilo zasedanje rumunskega parlamenta s prestolnim govorom, ki je napravil najboljši utis. V istem se pravi: »S celo deželo smo obhajali to spomlad četrstoletni jubilej slavne vojne in proklamacije neodvisnosti. To jesen so se obnovili spomini naših vojnih činov na istem bojišču, na katerem se je zopet oživelo naše junštvo z združenimi armadami Rusije in Bolgarije. Prisrčni sprejem, ki mi ga je priredil bolgarski knez Ferdinand in njegovo ljudstvo, me je globoko ganil ter tesno spojil odnose med obema deželama. Z veseljem konstatiram, da so naše razmere z vsemi državami najboljše. To smo dosegli s svojo pametno politiko, ki je v soglasju z velikimi evropskimi interesi ter nam je pridobila zaupanje celega sveta.« Potem navaja govor, da se je finančni položaj utrdil, da sta se dva državna proračuna zaključila s preostanki. Vsled tega je bilo tudi mogoče provizorno posojilo celo pred določenim rokom vrniti. Nadalje se je napovedala preosnova državnega računarstva ter zakon, s katerim se bodo odpravili občinski davki ter se organizirale ljudske banke.

Cesar Viljem zopet govori.

V Görtlitzu so dne 28. m. m. otvorili takozvano »Ruhmeshalle«. To je dalo cesarju Viljemu povod, da je z bokalom v roki imel daljši govor. Najprej se je zahvaljeval županu in pripravljalnemu komiteju, da ga je povabil k slavnosti. Potem je rekel: »Bogu hočemo biti hvaležni, da je pomagal mojemu dedu in očetu zopet zediniti deželo in da nas je do sem privedel. Zdi se mi pa, da sedanja generacija ne odgovarja svoji dolžnosti, da bi z delom nadaljevala to, kar smo vsled dela svojih očetov prevzeli. Naše

LISTEK.

Povest o gospici Roziki.

Češki spisala Anna Maria.

Pri 17. letih so bile oči gospice Rozike včasih malo modrujoče, zares, ali to — zelo redko; navadno so bile smejoče, mogoče tudi malo zasmehljive; ali največkrat so bile zvedave, kakor je to sploh pri gospodičnah.

Gospica Rozika je imela sedaj višjo dekliško šolo za seboj in življenje pred seboj. Nakrat, pri 17 letih, se je gospici Roziki zahotelo ljubezni, kakor se otroku zahoče kos kruha s surovim maslom. Gospica Rozika je zaničevala, kakor dekleta v dolgih krilih, svojo nesrečno in otroško ljubezen. Zavržena ljubezen do profesorja češčine! Popolnoma jo je že pozabila. Samo kadar je odprla najspodnejši predal svoje pisalne mize, spomnili so nanjo vzdihi in ahi erotičnih verzov, zvezanih z rudečo pentljo. Imela je včasih neugodni čut sramu. Ne samo te rime ljubezenbolezen, srce-gorje so jo srbele, ali še vse mogoče vrhu tega. Proti tedanji neizkušnosti se je zdelala sama sebi izkušena, proti tedanji bedastosti — pametna; tedaj je bila še šolarica in žabica, danes je že dorašla. Da, dorašla! In tej dorašli devojki

se je zahotelo ljubezni. Take, kakor je čitala v knjigah in prisluškovala pri pogovorih starejših deklic. Narava jo je naredila mlado, ženski spol zvedavo, knjige pa romantično.

Kaj je mogla ona zato, da jo je, kadar so zaljubljeni skupno umirali ali se niso dobili, dušilo v grlu in so ji tekale nezadrževane solze iz veselih oči, da se ji je brat Jaroslav smejal s svojim surovim smehom doraščajočih dečkov? Ali je mogla ona zato, da se je smatrala nečim lepšim, za junakinjo nenapisanega in neprebavljivega romana? Ali je mogla ona zato, da je gospod Teodor v gotovih časih na večer hodil na trenotek k njim, prihajal ob nedeljah in svoje mehke oči obračal za njo? Ali je mogla ona zato, da je počela nato paziti in jo je Teodor slučajno srečaval, kadar je šla od pouka francoščine ali od pouka glasovirja? Ali je mogla ona zato, da se ji je prav takrat zahotelo ljubiti?

Za vse to gospica Rozika ni mogla, ali za nekaj je vendar mogla. Na praznik rojstva Marijinega je deževalo; nehala je šele na večer. Skozi odprto okno je vel iz parka v sobo vlažen, toda mil zrak, dišeč po napojeni zemlji in mokri travi in listju; vel je na vse, kdorkoli je sedel okoli velike mize v jedilni sobi: na mamico z mlajšo sestrico, na brata-dijaka, na suho

teto, na osorno Mirko, njeno prijateljico, in na pravniko v tretjem letu, gospoda Teodora, in tudi na njo, gospico Roziko. Krik in smeh otrok in ščebetanje vrabcev, mestnih ptičev, se je razlegalo v jedilnico. Pomalo, prav pomalo se je začelo temniti, a niti teta, najstrožejša izmed vseh tet, katere so kdaj živele, ni hotela, da bi se razsvetlilo. Usodna ura . . . Gospica Rozika je nakrat začutila, da se druga roka, vlažna in nespreneta, polagoma približuje njeni roki, katera je visela doli poleg stola. Približuje se polagoma in oprezno kakor mačka, ki hoče ujeti miš. Toda miš ni utekla, nasprotno, čakala je . . . in ko se je roka gospoda Teodora doteknila njene rokice, bi se bila najraje v prvem trenutku zasmejala vsled raskavega dotika, ali nakrat, ko je roka gospoda Teodora stisnila njeno roko, stisnila je tudi ona njegovo, krepko in odločno.

In zato je mogla gospica Rozika.

Vsi okoli mize, mamica s teto, sestrica z bratom in prijateljica zdeli so se ji tako nezanimivi, navadni in banalni. Zavest, da niti ne slutijo tega, kaj se dogaja in kaj se v nji godi, jo je tako opojila, da bi bila najraje zapela, poskočila ali zaplesala. To je bila tedaj ljubezen?

Ko je pa v predsobi pri odhodu gospod Teodor pomenljivo pridržal njeno svojevoljno rokico za trenotek dlje nego

po navadi v svoji in rekel: »Jutri imate francoščino, gospica Rozika?« bi se ji bilo zdelo vse neizmerno komično, ko bi se ne bila čutila vezano.

To je bila tedaj ljubezen! Gospica Rozika se je tešila s pismi, polnimi zvezd in solnce, poljubov in objemov, življenja in smrti; radovala se je malih dišečih šopkov, zvezanih z zlatimi nitmi, ugajalo je gospici Roziki, kadar jo je gospod Teodor spremil k pouku ali od pouka. Toda to ni bilo vse. Gospica Rozika je morala odgovarjati, in tresla se je strahu, da bi mama ne prestregla pisemca. Imelo je to pisanje listov veliko dražest prepovedanega sadu. Sedla je in pisala. Kaj vsega ni bilo v njenih listih! Padale in lesketale so v njih zvezde, zveneli z njih poljubi podobni nektaru, trepetale so paleče solze in treslo se žensko srce, prekipujoče same ljubezni . . . Nekoč se je spomnila gospica Rozika, kako je včasih v šoli stari gospod, sivi profesor, pozorno na njo pogledal, kadar je okrasila prosto nalogo, čestitko za god svojim roditeljem s »srebrno sivostjo«, in tako igraje se s svinčnikom, rekel: »To bi bilo vse lepo, ali je pa to tudi res? . . . Jeli to res, gospica Rozika? Otresla se je te misli. Gospica Rozika je pisma dobivala in odpošiljala — kakor preje. Toda pri listih ni ostalo.

(Konec prih.)

ljudstvo v vseh slojih je postalo za to nalogo nedostopno. Velika vprašanja, ki so nastala, odkar imamo enotno nemško domovino in enotni germanski narod, se ne razumejo. Nositelj krone in njegovi organi ne morejo spraviti dežele naprej, ako jim ne pomagajo vsi sloji. Novo stoletje se bo vladalo z znanostjo in tehniko, ne pa kakor prejšnje, s filozofijo. Svoboda in razvoj sta odvisna le od podrejenosti celote blagru celote. Svoboda mišljenja, svoboda v razvoju vere in svoboda za znanstvena raziskavanja, to je svoboda, ki jo želim nemškemu narodu ter mu jo hočem izvojevati, ne pa svobode, se po lastnih željah slabo vladati. Brezdvomno je hotel nemški cesar s tem grajati obstrukcijo v državnem zboru, ki grozi vladi preprečiti carinski tarif.

Najnovejšje politične vesti.

Rektor praške nemške univerze je postal namesto odstopivšega Bachmanna znani afriški potovalec prof. Oskar Lenz. — Nameravan atentat? V Kuksinogradu so prijeli baje nekega mladega anarhista, ki je nameraval napad na bolgarskega kneza. — Nik. Pasić se hoče popolnoma odtegniti političnemu življenju. — Referat o žitni termiski kupčiji v gosposki zbornici je princ Lobkowitz odložil ter se hoče v plenumu zavzeti za zakon, kakršnega je sprejela poslanska zbornica. Prevzel je referat baron Berger. — Med Angleži in Perzi je prišlo v Teheranu do konfliktov zaradi meje. — Kako Angleška kaznuje. V Indiji so se nekaj spuntali takozvani Vaziri. Angleška je poslala kazensko ekspedicijo, ki je pobrala nemirnemu plemenu orožje in živino, požgala več vasi, vjela 200 mož, 252 pa usmrtila — in mir je zopet napravljen. — Kazensko carino na ruski sladkor hoče naložiti Angleška zato, ker se Rusija ni marala pridružiti bruseljski sladkorni konvenciji. — Prepovedani redovi na Francoskem. Vlada je sklenila odreči dovoljenje vsem onim samostanskim redom, ki se bavijo s poukom in pridigovanjem, nadalje kartajzom in salezijanom. — Ruski državni tajnik Šiškin je umrl v Gačinu. Pokojni je bil najboljši ruski diplomat, ki je pravzaprav vodil posle ministrstva zunanjih zadev. — Vrhovno poveljstvo srbske armade, ki se je ustanovilo kot sinekura za pok. ekskralja Milana, se je zopet opustilo ter prevzame tozadevne agende vojni minister.

Obrambna sredstva proti klerikalizmu.

(Dalje.)

Na čelu vse inkvizicije je stal, kakor smo videli, papež sam. Škofjska, meniška in španska inkvizicija so le različna imena za rimsko-papeško versko sodnijo.

Inkvizicija se je tako razširila in je po vseh tedaj znanih deželah tako marljivo ljudi trpinčila in sežigala, da papeži kmalu niso mogli vsega nadzorstva sami opravljati. Vsled tega je že papež Urban IV. l. 1262. ustanovil mesto generalnega inkvizitorja. Prvi je zavzel to mesto kardinal Orsini. Generalni inkvizitor pa je bil samo uradnik — najvišji sodnik je ostal papež sam.

Ker pa je med narodi rasel odpor proti počenjanju duhovščine, kar se je v cerkvenem jeziku imenovalo krivoverstvo, je papež Pavel III. l. 1542. ustanovil kolegij šestih kardinalov, ki je papeža nadomestoval v inkvizicijskih zadevah. »Sveti« papež Pij V. je l. 1566. vsem vernikom zabijal, da morajo biti temu kolegiju pokorni; kdor ni pokoren, se izobči; posvetne oblasti se morajo ravnati po ukazih tega kolegija. Najvišji sodnik pa je ostal papež sam.

Papež Sikst V. je končno uredil inkvizicijsko organizacijo tako, da je inkvizicijski kolegij spremenil in povišal kongregacijo. Ta kongregacija obstoji še danes in zavzema prvo mesto med vsemi rimskimi kongregacijami.

Na čelu današnje inkvizicijske kongregacije stoji papež, člani pa so od papeža imenovani kardinali.

Inkvizicijska kongregacija ima navedno vsako sredo sejo v dominikanskem samostanu Santa Maria sopra Minerva, ob četrtkih pa se shaja kongregacija v Vatikanu pod papeževim predsedstvom, ki potem izreka razsodbe.

Inkvizicijska sodnija obstoji še danes, samo oči nima, da bi »krivoverce« tako preganjala, kakor v tistih

časih, ko je mogla in smela storiti, kar je hotela in ko je imela oblast in moč, prisiliti posvetne države, da se uklanjajo njenim ukazom. Ko bi cerkev zopet dobila nekdanjo moč, ko bi zopet mogla ukazovati posvetnim oblastnikom, bi kaj hitro zopet nastopila inkvizicija in začela delati tako, kakor je delala nekdanj. Nikar misliti, da bi inkvizicija dandanes več ne prižigala grmad. Prav gotovo bi jih prižigala, ko bi mogla in smela; saj je šele nekaj let tega, kar je vatikanski list »Analecta ecclesiastica«, digar urednik je papežev hišni prelat, na čigar naslovu je natisnjen papežev grb s pripisom »Ubi Petrus ibi Ecclesia« in ki priobčuje samo to, kar odobri cerkvena cenzura, očitno pisal, da se morajo »krivoverci« z ognjem in mečem ugonobiti. In ta list je dalje dejal: Bodite blagoslovljene plamteče grmade... Vozvišen bodi spomin Tomaža Torquemade (ta je dal sežgati 2000 »krivovercev«).

Tako renči Rim Kristusovim načelom. Rim je dandanes na istem stališču kakor v 15. stoletju, le moči nima tiste, kakor nekdanj. Zato padela z vsemi silami, da bi prišel zopet do nekdanje moči, da bi zopet mogel prižigati grmade in na njih sežigati krivoverce. (Dalje prih.)

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 1. decembra.

— **Osebnosti.** Višjesodni predsednik g. grof Gleispach se mudi od sobote v Ljubljani. — Avskultant gospod Gustav Galle je imenovan sodnim pristavom.

— **Občinski svet ljubljanski** ima v torek, 2. decembra ob petih popoldne. Na dnevnem redu se mej drugimi poročila o poskusu poravnave s hišno posestnico Josipino Selanovo glede opustitve Starinarske steze; o Karol Wagenführerjevi ponudbi za poravnavo glede gradnje vodnjaka poleg elektrarniške centrale; o volitvi jednega člana iz občinskega sveta v upravni odbor »Mestne hranilnice ljubljanske«; o volitvi treh zaupnikov občinskega sveta v komisijo za pripravljanje poizvedb za osebno dohodarino; o podelitvi dveh mest ustanove za invalide na Kranjskem; o prošnji Josip Kušarjevih dedičev za dovolitev izbrisa kavicje glede postavljanja tržnih lop ob mestnih sejmeih; o Josip Perhavčevi ponudbi za odkup stavbišča ob južni železnici za Wettachovo vilo; o prošnji dveh hišnih posestnikov za prednost nekih vknjižb pred 3% posojilom; o predlogu mestnega magistrata, da se od 1. januarja 1903 nadalje izroči rešilna postaja v »Mestnem domu« »Ljubljanskemu prostovolnemu gasilnemu društvu«; o prizivu posestnice Amalije Žerjavove proti magistratnemu naročilu, da mora svojega psa po noči zapirati; o ugovoru tesarskega mojstra Ivana Zakotnika glede dovažanja stavbnega lesa na tesališče ob Karlovski cesti; o prošnji pomožne otroške vrtnarice Ane Gorupove, da bi se ji nagrada tudi o počitnicah izplačala; o odobrenju računov dotacije za l. 1901/2 na ljudski šoli na Karlovski zemlji; o prošnji vodstva dekliske sirotišnice bar. Lichtenthurničine za prispevek za nabavo notranje šolske opreme; o dovolitvi dodatnega kredita 400 K za popraviljanje pečij na II. mestni deški ljudski šoli; o dovolitvi dodatnega kredita za razne nove potrebe na mestnih ljudskih šolah v znesku 340 K; o proračunu mestnega vodovoda za l. 1903; o pogodbi s poljedelskim ministrstvom, tičoč se napeljavne vode v žrebčarno na Selu; o prošnji dedičev Marije pl. Pongratzeve za odpis predpisane svote za večjo porabo vode.

— **Ricmanje in Rojan** sta klerikalce tako potrla, da se je celo »Slovenec« oglašil proti postopanju cerkvenih oblastij na Primorskem in je te oblasti seveda na najrahlejši in najobzirnejši način pokazal. Seveda jih predstavlja bolj, kakor zapeljance, kakor krivce. A že v tem, da se je »Slovenec« sploh oglašil, tiči dokaz, kako je klerikalizem v živo zadet. »Slovenec« in vsi klerikalci stoje na stališču, da so škofje in njih namestniki od Boga postavljeni, ni voditelj naroda in da vse, kar store, je pravi in dobro. Zato tudi »Slovenec« nikdar še ni pograjal nobenega škofa in zagovarjal še vsakega škofa, naj je storil karkoli. Po točki zvoniti pa je prepozno; če je imel »Slovenec« kdaj kaj dobre volje, oglašil naj bi se

bil prej. Leta in leta uganjajo cerkvene oblasti na Primorskem to, kar sedaj graja »Slovenec«, a doslej ni imel nikdar volje, braniti primorske Slovence. Svoj čas, ko smo mi n. pr. nastopali proti počenjanju škofa Flappa, je »Slovenec« branil in opravičeval tega laškega škofa, branil to isto, kar sedaj obsoja. Taka je tudi njegova taktika glede Koroške. Škof Kahn stori lahko, kar hoče, »Slovenec« se ne bo nikdar oglašil proti njemu, pač pa ga še zvijačno zagovarjal, če tudi je storil slovenstvu škodo in krivico. Primorske razmere bise nikdar ne bile razvile v dotedanji smeri, da se je slovenska duhovščina s svojim »Slovencem« vred oglašila. Toda slovenska duhovščina je s »Slovencem« vred molčala in s tem molkom moralno podpirala tisto počenjanje, ki ga sedaj »Slovenec« obsoja. Sicer pa je značilno tudi to, da je »Slovenec« s svojo obsodbo cerkvenih oblastij na Primorskem pripoznal, da tudi cerkvene oblasti v denarnih, v narodnih in političnih zadevah krivično in škodljivo postopajo. Nas seveda bi najraje sežgali, ker se upiramo krivicam, ki jih dela klerikalizem narodu in ker se vojskujemo proti tem krivicam in tej škodi, a na srečo, si mi ne damo vzeti poguma.

— **Županom v Idriji** je izvoljen zopet zaslužni Dragotin Lapajne in sicer s 14 proti 8 glasom.

— **Še nekaj o shodu v Kostanjevici.** Iz kostanjeviškega okraja nam pišejo: Ko smo čitali diametralno si nasprotujoča poročila o dr. Tavčarjevih shodih v Žireh, Hotederšici in Logatcu, »Slovenčeva« in »Narodova«, domnevali smo, da je v sredini resnica. Ko smo pa brali od neznane roke nam doposlano »Slovenčeva« skrajno lažnivo poročilo o dr. Tavčarjevem shodu v Kostanjevici, kojega shoda smo se v obilnem številu udeležili, postali smo iz Savlov Pavli in smo pričrili, da so »Slovenčevi« tonzuriranci istotako o drugih shodih lagali, kakor o našem. Nekoliko »pošteno« so pa vendarle bili. — Upali si niso namreč ovreči »Narodovega« poročila — »da sta bila kaplana Bešter in Erzlar radi svojega hujškanja od ogorčenega ljudstva osuvana oklofutana in v mlaki pomandrana«. Česar si pa ne upajo v »Slovencu« zanikati, store pa to tembolj na skrivnem v gostilnah takih župnij krškega okrajnega glavarstva, iz kojih župnij niso volilci utegnili na shod priti. Zadnji ponedeljek smo izvedeli pri »vinski poskušnji« v Krškem, da lazijo tonzuriranci po vaseh, oddaljenih od Kostanjevice in pripovedujejo v gostilnah zbranim možem, »da je »Narod«, pisec o osuvarnih kaplanih, grozno lagal, da je ravno nasprotno resnica, — tepena sta bila od »našega dobrega in vernega ljudstva« — ljubljanska liberalna dohtarja in so ju razoder v blato vrgli (!!!) Ni nam treba posebej povdarjati, da so to same laži. Te laži bodo moške, ki so z lastnimi očmi v mlakah ležati kaplana videli, že ovrgli, ko se bodo na sejmovih z oddaljenimi volilci sešli. One lažnive klerikalne potnike pa prosimo, da naj še enkrat potno palico v roke vzamejo in še sledeče prizore v kostanjeviškega shoda ovrežejo: Domačin: Kako je to, gospod kaplan, da danes tako lahko ljudi hujskate in razsajate, katekizma pa ne morete v šoli poučevati, ne pridigati in tudi ne spovedovati — radi svoje bolezni? Kaplan Bešter, imenovan »ta lep Janez«, kojega se vse polno »Marijinih devic« »za frak« drži — med njimi jedna, koja je že trikrat »krancelj iz mirt« nosila —: Jaz si ne pustim svojih državljskih pravic kratiti. Domačin: Gospod kaplan! Ob glas boste prišli, hripavi ste, hitro v posteljo, če ne, bodo te »device« za Vami kmalo zalovale. Kaplan Bešter: Vpijmo: Živio Šusteršič! Naši: Živio Šuštar! Živio Žilindra! Živio Šic! Kaplanove »device« in svetokrižki koštruni (ki so šli našim na limanice): Živio Šic! Živio Žilindra! Živio Šuštar! Tableau! Tuji gospod: Ali Vas ni sram tako razgrajati? Se tako držite Kristovih naukov? Lep mir z Vašo obstrukcijo oznanjate! Bodite mirni, gospod kaplan, saj boste tudi Vi od nas pravih liberalcev besedo dobili! Kaplan Erzlar: Kdo ste Vi, da se drznete z menoj tako

govoriti? Tuji gospod: Jaz sem znani Cola di Rienzi. In kdo ste Vi? Kaplan Erzlar: Jaz sem svetokrižki kaplan Erzlar, O Vas sem pa tako že mnogo slišal. Tuji gospod: Pa nič nepoštene. Kaplan Erzlar: Živio dr. Šusteršič! — V tem hipu se vlije iz sosednje hiše močan curak neke rujave tekočine po širokem klobuku in haveloku kaplanovem. Tableau! Kerin, stari oderuh in slepar iz Sv. Križa, oče župnika iz Strug, gre mimo odra ves blaten, ko dr. Tavčar govori. Na Kerinovi rujavi suknji poznajo se vidni znaki vtisnjenih škorenj. Neki gospod stopi k njemu z besedami: Očka Kerin, kam tako hitro? Poslušajte rajše doktorja Tavčarja, boste saj enkrat kaj pametnega slišali. Očka Kerin, to je namreč isti Kerin, v kojega gostilni mora ubogi kmet, ki hoče iz »katoliške« posojilnice denar dobiti, prej 5 goldinarjev zapiti: Saj imamo mi še boljše pridigarje. Gospod: Sleparje imate in pa Žilindro. Mladi Komljanec, t. j. jeden svetokriških koštrunov, ki so na povelje kaplana Erzlarja najbolj upili: Živio Šuštar! Naši: Nazaj ž njimi! Komljanec: Kdo bo šel nazaj? (Odpre nož in zabode Lojzeta Colariča). V tem trenutku ga naši ob tla vržejo, ga osujejo, razorožijo in ga v bližnji svinjak zaprejo. Komljanec čez nekaj časa uide, naši ga dohitijo, zopet ob tla vržejo in ga do dobrega »zdelajo«, on pa milo ihti: Kaplana zaprite, kaplan nas je nahujskal in vsakemu dve kroni za pijačo obljubil. Med tem pride mestni redar in odpelje Komljanca v občinski zapor. — Navedel bi Vam še lahko mnogo takih prizorov. Zlasti o kaplanih, ko so ju po blatu »valjali«, da sta morala mlako piti itd. Pa za danes naj imajo lažipotniki dovolj!

— **Dr. Žilindra v Mariboru.** Ker dr. Rosina ni mogel revizorja Seliškarja rešiti iz preiskovalnega zapora, pripeljal se je pretekli teden dr. Šusteršič z Dunaja v Maribor in šel k okrožnemu sodišču ter zahteval oprostitev Seliškarja, češ, »Gospodarska zveza« ga silno potrebuje, ker ravno sedaj sestavlja letne račune. A Nj. Vsemogočnost dr. Žilindra ni nič opravil. Kaj sodnijo brigajo potrebe »Gospodarske zveze«? Interesi justice grede nad dvomljive in obskurne interese »Gospodarske zveze«.

— **Konzum v Marenbergu.** Zadnjič smo odgovarjali na neki dopis v »Slovencu«, v katerem se je marenberške konzumarje opravičevalo, češ, da je pri konsumu vse v redu, ker so vsi trgovinski dolgovi poplačani in ker so celo zadružniki že dobili svoje deleže nazaj. Danes si hočemo to opravičbo konzumarjev zopet ogledati iz druge strani. Torej »celo« zadružniki konzuma so dobili svoje deleže nazaj. S tem so se hoteli konzumarji pred nerazsodnim svetom pohvaliti: »Glejte, kako smo korektni in poštene, »celo« zadružnikom smo izplačali njih deleže. Pri nerazsodnih ljudeh utegne to vplivati. A kdor postave pozna, bo takoj izprevidel, da so konzumarji s tem, da so zadružnikom izplačali deleže, storili le novo nepostavnost. Po zadružnem zakonu se namreč deleži zadružnikov smejo šele po preteku enega leta po razdružbi izplačati in tudi to le v tem slučaju, če so poprej že upniki poplačani. To je naravno, saj jamčijo zadružniki celo z dvojnimi zneskom svojih deležev za zadružne dolgove. Ker dolgovi konzuma niso poplačani, ampak obstojijo, kakor znano, v znesku 117.000 K, so konzumarji z izplačilom deležev kršili postavo in ob enem oškodovali, upnika, marenberško posojilnico, kateri so odtegnili te deleže. Pri tej »operaciji« je šel konzumarjem na roko svetom in dejanjem mojster Pelc. Opozarjamo pristojno oblast na tega »kunašnega« revizorja, ki je vreden tovariš zaprtega Seliškarja. Od vlade subvencionirani »Gospodarski zvezi« pa čestitamo na takih revizorjih, ki uganjajo eno protipostavnost za drugo.

— **Iz krogov svobodomiselnega dunajskega dijaštva** se nam piše: Že lausko leto, ko je »Slovenija« odpravila staro geslo »Vse za narod in svobodo« in je nadomestila z novim »Iz naroda za narod«, in ko so bili vsi svobodomiselniki akademiki vsled tega prisiljeni izstopiti iz tega društva, se je go-

vorilo, da si dunajsko svobodomiselnost dajaštvu ustanovi svoje društvo. Ta ideja živi še danes v srcih svobodomiselnega dijaštva, kakor je to pokazalo živahno odobravanje, ki je sledilo besedam stud. med. Gabriela Hočevarja, ko je po razglednem I. občnem zboru »Slovenije« rekel, da »Slovenija« ni več svobodomiselnost društvo, da si moramo mi svobodomiselniki akademiki ustanoviti svoje društvo, če »Slovenija« ne postane zopet stara liberalna »Slovenija«. Razmere so dandanes take, da svobodomiselnemu akademiku danes ni mogoče vstopiti v »Slovenijo«, ker mora vsak pri svojem vstopu v to društvo pod častno besedo izjaviti, da je »narodno-radikalnega« mišljenja. Mislimo, da je nečastno za svobodomiselnega akademika, če se s tako izjavo javno odpove svojemu prepričanju. Proč s takim neakademskim cinizmom, bodimo odločni po vzgledu naših naprednih voditeljev in ustanovimo si lastno društvo, v katerem bo združeno vse slovensko svobodomiselnost dijaštvo! Pomisleki nekaterih »previdežev«, ki pravijo, da bi društvo ne moglo obstajati, niso opravičljivi; zakaj nas svobodomiselnih akademikov je krog 70 po številu, dočim je bilo klerikalnih dijakov, ko so si pred leti ustanovili svoje društvo »Danica«, komaj 20. In tistim javkajočim filozofom, ki tarnajo, kaj bo s slovenskim narodom, če bo še tretje društvo, povejmo odločno, da, če so si klerikalci smeli ustanoviti svoje društvo, si svobodomiselnost dijaštvo z isto pravico sme ustanoviti svoje duševno ognjišče, zlasti, ker nam ni mogoče bivati z »narodnimi radikali« v »Sloveniji«. Mislimo, da bi bilo gotovo boljše, če se akademiki zbirajo v kakem društvu, kakor če se potikajo po kavarnah. Govorili smo resno in objektivno! Upajmo, do bodo sledili tem besedam tudi dejanja!

— **Repertoire slovenskega gledališča.** Jutri, v torek se igra prvič v slovenskem gledališču Cavolottijeva enodejanka »Jeftjeva hči«, v kateri sodelujejo gđ. Kreisova in gđ. Rückova ter g. Dobrovolni in gosp. Hašler. Zatem se poje prvič v sezoni Mascagnijeva opera »Cavalleria rusticana«. Santuzzo poje gospa Hanušova-Svobodova, Turidda g. Vlček, Lolo gđ. Procházková in Alfia g. Král; Lucijo poje gđ. Glivarčeva. V četrtek je operna predstava in dramska noviteta »Medalja«. V soboto se ponovi drama »Z a z a«.

— **Ciril-Metodov koledar 1903.** Tiskarna A. Slatnar v Kamniku je natisnila in založila jako lični stenski koledar opremljen z zapisnikom. Dodana je kolovna lestvica in običajne poštne znamenje.

— **Poročil** se je minoli teden g. Alojzij Ponikvar, učitelj v Velikem trnu, z gđ. Berto Pock iz Ljubljane.

— **Cena živinske soli znižana.** V predložnem državnem proračunu za l. 1903 se nahaja tudi postavka, tičoč se živinske soli. Zaradi eminentne važnosti tega predmeta za kmetijstvo je treba o tem znižanju nekaj besedij izpregovoriti. Že l. 1848. je moral takratni finančni minister obljubiti znižanje cene živinske soli. Zgodilo pa se je to šele leta 1851. ter se je določila njena cena na 3 K za 100 kg. Ta cena je veljala do leta 1868. Vsled slabih in splošno lahko ločljivih primesij, s katerimi se je sol, namenjena človeškim potrebam, denaturizirala, prirejali so neimovitejši sloji iz živinske soli dokaj vžitno sol za človeška jedila in na ta način državo goljufali. Ker poslednja tem nedostatkom ni mogla v okom priti, ustavila je omenjenega leta sploh pripravo in oddajo živinske soli. To je trajalo noter do leta 1893., ko je država na opetovano zahtevo interesiranih krogov prodajo živinske soli, koje očiščenje je znatno oteženo, zopet dovolila. Cena pa je poskočila na 10 K za 100 kg. Pri tej kupčiji je imela država veliko dobička, čeprav je bil krivičen. L. 1896. pa je morala predložiti nov zakon, tičoč se živinske soli, oziroma njene cene, katera se je znižala na 6 K. Z novim letom stopi ta zakon prvič v veljavo. Čeprav je znižanje cene zato velevažno potrebno velikega pomena za kmetijstvo, vendar se mora na drugi strani ugovarjati tudi tej ceni. Država ima namreč sedaj lep dobiček na račun kmetovalcev, čeprav se taka barantija ne strinja z monopolom

na sol. Proti takemu krivičnemu obdaženju morajo se kmetovalci zavarovati in zahtevati na drugi strani odškodnino. To se seveda ne bo kmalu zgodilo, kajti država je skopa kot mačeha, ali vstrajnost pripomore do cilja. Zatorej na delo.

— **Razširjenje šol na Štajerskem.** Deželni šolski svet je sklenil v svoji zadnji seji, razširiti enorazrednico v Dobrovcih pri Mariboru v dvorazrednico, trirazrednico pri Mali Nedelji pa v petrazrednico.

— **Izpred sodišča.** V soboto je bila obravnava proti sodnemu oficialu g. V. Šornu. Tisti je bil svoj čas obdolžen, da je ponesrečil 11.000 kron. Izkazal se je pač primanjkljaj, a izkazalo se je tudi, da ga ni kriv obdolženec. Državno pravništvo je tožilo g. Šorna samo, ker je odstopil v Zagreb vzel 200 K uradnega denarja seboj, dasi je njegovo pohištvo vredno dosti več in dasi je imel dobiti 300 K remuneracije. Sodišče je g. Šorna popolnoma oprostilo, ker je prišlo do spoznanja, da ni imel namena si rečenih 200 K nepravilno prilastiti.

— **Policaji so se stekli.** Tuji iz Trsta pripovedujejo, da se je v soboto šest policajev, ki so peljali odgnance iz Trsta v Kormin, med vožnjo nazaj v Trst v kupeju sprli in stekli in da so drug na drugega streljali in se bili s sabljami. Kupej je bil ves krvav. Na prvi postaji so poklicali orožnike, da so policaje aretovali.

— **S peči padla** je v Preserjih 66 let stara beračica Marjeta Tomić iz Malega Ubelskega, občina Hrenovice v postojinskem okraju. Spala je pri nekem posestniku na peči in se ponoči zavalila na tla. Poškodovana se je tako, da so jo pripeljali v deželno bolnico.

— **Konj splašil** se je v soboto popoldne v Wolfvovih ulicah Auerjevemu delavcu Francu Kotarju. Konj je dirjal s sankami čez Kongresni in Dvorni trg in po Židovskih in Črevljarskih ulicah na Turjaški trg, kjer so ga ustavili in prijeli. Franc Kotar je že na Kongresnem trgu padel s sani, a se ni nič poškodoval.

— **Slabo spričevalo** je dobil v soboto v šoli 12letni Franc Šinkovec, stanujoč pri svojih stariših na Krakovskem nasipu, vsled česar se je zbal iti domov in jo je raje popihal na Dolenjsko. Deček nosi belopisano obleko in rujav havelok.

— **Ogenj v dimniku.** Včeraj zvečer je nastal v Knezovi hiši na Marije Terezije cesti št. 1 v dimniku ogenj, katerega je došla požarna bramba takoj pogasila.

— **Jabotka so kradli** v skladišču prodajalke sadja Marije Kunajeve na Mestnem trgu trije ključarski vajenci. Skladišče so odprli s ponarejenim ključem. Policija je vse tri mlade tatove zaprla.

— **S tira skočil** je včeraj zvečer pri prepeljanju stroj št. 977. Nesreča se ni nobena pripetila.

— **Izglubljene reči.** Služkinja Frančiška Lokošek, Breg št. 20, je izgubila v soboto popoldne na Starem trgu bankovec za 20 K.

— **Mestna posredovalnica za delo in službe.** Mestni trg št. 27. Od 21. do 27. novembra je dela iskalo 9 moških in 37 ženskih delavcev. Delo je bilo ponudeno 13 moškim in 36 ženskim delavkam. V 34 slučajih je bilo delo sprejeto. Od 1. januarja do 27. novembra je došlo 2716 prošenj za delo in 2276 deloponudb. V 150 slučajih se je delo sprejelo. Delo dobe takoj: 1 pekovski pomočnik, 1 kovač, 2 tovarniška delavca, 5 konjskih hlapcev, 1 trgovski vajenec, 1 prodajalca-začetnica, 1 gostil. kuharica, 2 sobarici, 3 kuharice, 6 deklice za vsako delo, 4 deklice k otrokom, 4 gostil. deklice. Dela iščejo: 1 gozdar, 1 najemnik gostilne, 1 kletar, 1 hotelski sluga, 1 ključavničar, 1 kurilec, 1 skladiščnik, več trgovskih in pisarniških slug, 2 hišnika, 1 knjigovodkinja, več izurjenih prodajalk, 1 trafikantinja, več računskih natakaric in drugih poslov. Stanovanja: Oddati je 2 mali mesečni sobi, 1 stanovanje z 2 sobama. V najem se išče 1 lep mesečna soba ter stanovanja z 1 do 4 sobe.

— **„Ljubljanska društvena godba“** priredi v najkrajšem času v Kranju na željo ondotnih meščanov koncert v lastni režiji. Natančneje sledi.

* **Najnovejše novice.** Na lovu je obstrelil vel. knez Vladimir dvorjnika Maršakina. Obstreljen je v obrazu in to zelo nevarno. — Ustrelil se je v Hietzingu pri Dunaju Viktor Grossbauer pl. Waldstät. — Uklenjeni blazniki. Vladna komisija je našla v blazniki v Benetkah 40 bolnikov v železje vkovanih. Celo ravnateljstvo je bilo takoj odpuščen. — Velikanski požar je razsajal v Rat Portage na Angleškem. Zgorelo je 25 milj. m³ stavbnega lesa, cela ladjedelavnica, 8 parnikov, 11 hiš in več drugih poslopij. — 62.000 kron je ponesrečil pri gališkem deželnem odboru uradnik Filipowski. Sokriva je tudi pošta. — Francoski parnik se je potopil pri Detroitu. Utonila je cela posadka 15 mož. — Roparji so vstavili vlak ter ga popolnoma izropali blizu Acere v Italiji. — Spomenik Kruppu postavijo njegovi uradniki in delavci — Zoper srbski davek bo stavila hrvatska opozicija najbrže že v današnji seji deželnega zbora posebni predlog.

* **Proces Schalk-Wolf.** V soboto se je nadaljevalo zasliševanje zaradi podkupljenja Wolfovega lista po sladkor nem kartelu. Pri tem se je izkazalo, da je priskrbel Wolf Gutmannu, katerega dolži, da je brez njegove vednosti sprejemal denar od sladkornega kartela, dobro službo potem, ko se je cela stvar razvedela ter je moral zapustiti vsled tega Wolfov list. Potem je prišlo na vrsto očitjanje, da se je Wolf hotel zvezati z vlado. Priča prof. dr. Zeidler je izpovedal, da ga je svoječasno Wolf vprašal: »Ti poznaš češke razmere. Ali bi mojemu glasu škodovalo, ako bi se spustil v pogajanja z vlado?« Znan afera s Seidlom, katerega ženo je Wolf kot deklico zapeljal, se je na prošnjo Wolfa in njegovega zagovornika izločila iz procesa. Wolf je na dolgo in široko pripovedoval o tem lastnem škandalu. Priznal je svojo zmoto, toda krivdo je zvalil na — Čeha. Rekel je namreč: »Priznam, da sem se dal premotiti. Toda to se je zgodilo v času političnega razburjenja, ko smo mi novo izvoljeni vsenemški deželni poslanci bili izročeni insultom češke druhali, ko je bila moja kri v kipenju političnega boja. Takrat sem grešil. Zakaj so že vse odgovorni Čehi! Potem se je obravnava odgodela do torka.

* **Brezvesten luksuz.** Zgradba novega ogrskega parlamenta je doslej veljala 32.542.578 K 79 vin. ter se bo izdalo še najmanj poldrugi milijon. Tako velikansko svoto razsijplejo za luksurno zgradbo v deželi, v kateri izganjata lakota in revščina cele vasi v Ameriko. Sicer pa je zgradba tudi arhitekturno ponesrečena.

* **Čudna prirodna prikazen.** Iz Baranya-Voromsarta se javlja o čudni prirodni prikazni, ki so jo ondi videli dne 23. t. m. ob petih v jutro na nebesnem svodu. V tem času se je pokazal izpod meseca, ki je stal visoko na nebu, ognjen steber, mnogo svetlejši kakor mesec. Prikazen je v treh minutah izginila. Bil je najbrže meteor.

* **Smrt in kardinal.** O praških kardinalih se trdi, da nobeden ne umre v Pragi, o pariških pa, da nobeden ne umre v svoji postelji. Ta pregovor bo morda spravljal ob veljavo star pariški kardinal Richard, ki je v svoji palači v Parizu na smrt bolan. Njegovi predniki pa so se držali pregovora. Nadškof Affre je umrl l. 1818 na barikadah, njegov naslednik Sibour je bil v cerkvi Saint-Etienne du Mont zavrtno umorjen od nekega duhovnika, ki ga pa pozneje niso mogli najti, nadškof Derbory je bil ob času komunne l. 1871 ustreljen.

Društva.

— **Telovadno društvo „Sokol“ v Ljubljani** priredi s sodelovanjem slavne društvene godbe v petek, dne 5. decembra 1902 »Miklavžev večer v telovadni dvorani «Narodnega doma». Vspored: 1. Sommer: »Sulejman pašaa«, koračnica. 2. Sommer: »V novem domu«, valček. 3. Offenbach: »Overtura iz opere «Orfej». 4. Nastop Miklavžev s sijajnim svojim spremstvom. 5. Popp: »La Traviata«, solo za flauto. 6. Wagner: Fantazija iz opere »Lohengrin«. 7. Zajc: »Hrvatski dom«, potpourri. 8. Cizbulka: »Gozdno šumenje«, ilustracija. 9. Jousa: Američanska koračnica. Začetek ob polu 8 uri zvečer. Vstopnina: Člani so prosti vstopnine, rodbine članov plačajo 40 vin., nečlani po 80 vin. za osebo; otroci prosti. — Slavno občinstvo in bratje »Sokolci« se prosijo, naj darila za otroke prej ko mogoče pošljejo v trafiko gosp. Šešarkav Selenburgovih ulicah.

— **Sestanek „Splošnega ženskega društva“** je bil, kakor zadnjič, tudi včeraj jako dobro obiskan. Predavala je jako prepričevalno gđ. Smrtnik o težnjah ženske za napredek.

— **Slovensko umetniško društvo** ima svoj izvanredni občni zbor danes 1. decembra ob 8. uri zvečer v restavraciji »Narodnega doma«.

— **Zborovanje.** Krajna skupina ljubljanske delavcev in pomočnih delavcev

strojarske stroke v Avstriji, je zborovala včeraj popoldne v Pockovi gostilni v Sv. Florijana ulicah. Tudi krajna skupina zveza krojačev je zborovala istega popoldne v omenjeni gostilni. Na obeh shodih je govoril g. Ant. Kristan o pomenu, smislih, ciljih in potih organizacije. Na shodu strojarskih pomočnikov je med drugimi tudi govoril g. Breskvar. G. Kristan je v svojem govoru tudi omenjal ustanovitev ljudske čitalnice in knjižnice v Ljubljani, na kateri delavski sloji že dolgo zamažajo čakajo.

— **Novo društvo.** V Dobru pri Ljubljani so ustanovili bralno društvo.

— **Zborovanje „Učiteljskega društva za celjski in laški okraj“** bo v nedeljo dne 7. decembra ob pol 11. uri popoldne v okr. šoli v Celju z nastopnim sporedom: 1. Zapisnik. 2. Petje. Društvene zadeve in nasveti. 4. Predavanje: »Naš šolsko-političen list«. 5. Iz šolske prakse. — K mnogobrojni udeležbi vladno vabi odbor.

— **Slovensko društvo „Ilirija“ v Pragi** ima svoj III. (izredni) občni zbor v ponedeljek dne 1. decembra t. l. ob pol 8. uri zvečer v restavraciji »U Šumavy« Štepanšká ul. Spored: 1. Čitanje zapisnika zadnjega obč. zbora. 2. Odbo-rovo poročilo. 3. Poročilo preglednikov. 4. Volitev: a) predsednika, b) odbora. V. Pravila. 6. Predlogi. 7. Slučajnosti.

Književnost.

— **„Zvonček“**, list s podobami za mladino, ima v zadnji letošnji številki sledečo vsebino: »Deveti kralj« — pesem O. Zupančič. »Vile« — pesem Franc Žgur. »Maličkova nezgoda« — pesem O. Zupančič. »Moja sestrice« — spisal Vojanov. »To ga je zmordilo« — spisal Ivo Trošt. »Slovanske pravljice« — priobčuje Nik. Vrhov. »Krmur« — pesem C. Logar. »Ako ti ni všeč — pa ne poslušaj!« — priobčil C. Logar. »Tam v oblakih« — pesem Andr. Rappé. »Prevara« — pesem Devimira. »Ded odpró sedaj omaro« — pesem A. Rappé. Drobiz.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj 1. decembra. Ta teden bo teden nemških strank. Jutri razglase načela, po katerih žele nemški liberalci in nemški nacionalci, da se uredi jezikovno vprašanje na Češkem. Formuliral je ta načela dr. Bärnreither. Vsenemci so odklonili udeležbo pri tej akciji, češ, da se mora najprej uveljaviti nemški državni jezik tako, da bo gospodstvo v državi zagotovljeno Nemcem in da bo imela država nemški značaj — šele potem bodo Vsenemci pripravljeni dogovarjati se o tem, kake pravice naj se priznajo Slovanom. Čehi ne bodo Bärnreitherjevega elaborata a limine odklonili, nego so pripravljeni, ga vzeti v pretres. S tem seveda ni parlamentarni položaj še čisto nič pojasnjen in dejanski tudi nihče ne more reči, pri čem da smo.

Dunaj 1. decembra. Ogrski ministrski predsednik Szell je prišel sem in je po daljšem posvetovanju z ministroma Fejervaryjem in Szechenyjem imel avdijenco pri cesarju. V tej avdijenci je Szell poročal o pomnožitvi armade, pa tudi o gospodarskem položaju, ki je postal jako resen vsled tega, ker utegne nemški carinski tarif še letos zadobiti veljavo in mora biti Avstro-Ogrska pripravljena, da ji Nemčija vsak hip odpove trgovinsko pogodbo.

Atene 1. decembra. Včeraj so se vršile volitve v parlament. Zmagala je Delyannisova stranka. Voljeni so vsi voditelji strank, izvenzemski finančnega ministra. Vladna stranka je bila popolnoma poražena. Izgredov ni bilo. Bivši francoski ministrski predsednik Waldeck-Rousseau je kot gledalec prisostvoval volitvam. Ko ga je občinstvo spoznalo, — mu je priredilo burne ovacije.

Berolin 1. decembra. Vsi politični krogi pričakujejo z največjo radovednostjo, kako izteče boj za pravičnik v državnem zboru. Socialni demokratje razglashajo, da hočejo z vsemi sredstvi obstrukcije preprečiti namero večine, da se mora carinski tarif rešiti en bloc.

Borzna poročila.

Dunajska borza

dne 1. decembra 1902.

Skupni državni dolg v notah	101.25
Skupni državni dolg v srebru	100.95
Avstrijska zlata renta	120.65
Avstrijska krona renta 4%	100.30
Ogrska zlata renta 4%	120.20
Ogrska krona renta 4%	87.95
Avstro-ogrsko bančne delnice	1551.—
Kreditne delnice	837.75
London vista	239.40
Nemški državni bankovci za 100 mark	117.05
20 mark	23.42
50 frankov	19.09
Italijanski bankovci	95.10
G. kr. cekini	11.32

Žitne cene v Budimpešti

dne 1. decembra 1902.

Pšenica za april	Termin.	za 50 kg	K
Rž	april	50	8.60
Koruza	april	50	5.75
Oves	april	50	6.85

10 vinarjev nižji.

Dež. gledališče v Ljubljani.

Štev. 33. Dr. pr. 1231.

V torek, 2. decembra 1902.

Prvič v sezoni:

Cavalleria rusticana.

Melodram v enem dejanju. Spisala Targioni-Tozzetti in Menasci. Uglasbil Pietro Mascagni. Kapelnik H. Benišek. Režiser E. Aschenbrenner.

Pred tem:

Noviteta! Noviteta!

Prvič na slovenskem odru:

Jefftejeva hči.

Enodejanka. Italijanski spisal Fel. Cavalotti. Režiser A. Dobrovolny.

Blagajnica se odpre ob 7. uri. — Začetek ob 7⁴⁵ uri. — Konec po 10. uri. Pri predstavi sodeluje orkester sl. c. in kr. polka Leopold II. št. 27.

Prihodnja predstava bo v četrtek, 4. decembra.

Umrli so v Ljubljani:

Dne 26. novembra: Makso Tiran, vlakovod-
jev sin, 14 mes. Ravnikarjeve ulice št. 3, vnetje
sopilnih organov.

V deželni bolnici:

Dne 25. novembra: Andrej Topovšek, po-
sestnik, 75 let, kap.

V hiralnici:

Dne 28. novembra: Ana Gale, gostija, 83
let, ostarelost.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 305.2 m. Srednji snežni tlak 736.0 mm.

Nr. jv.	Čas opa- zovanja	Stanje baro- metra	Č. a. v. v. v. v mm.	Vetrovi	Nebo
29.	9. zvečer	729.9	1.9	sr. szahod	megla
30.	7. zjutraj	730.0	2.4	brevetv. pol. oblač.	
	2. popol.	730.0	4.0	sl. ssvzh. oblačno	
	9. zvečer	730.7	1.3	sl. jzahod	oblačno
1.	7. zjutraj	730.6	0.6	sl. jzahod	oblačno
	2. popol.	729.8	1.0	sl. jug	oblačno

Srednja temperatura sobote in nedelje 3.5°
in 1.0°, normale: 0.7° in 0.5°.

Guberjev vrelec

Najbolje učinkujoča železo-arsenasta voda
proti slabokrvnosti, ženskim boleznim, živčnim in
kožnim boleznim itd. — Dobiva se v vseh proda-
jalnicah mineralnih vod, lekarnah in drogerijah.

HENRIK MATTONI, Dunaj,
c. in kr. avstr. dvorni in komorni založnik.

Veliko denarja!

do 1000 K na mesec morejo si pošteno prislužiti
osebe vsakega stanu (kot postranski zaslužek).
Natančneje pod „Reell 118“ na Annoncen-Ab-
teilung des MERKUR, Stuttgart, Schickstr. 6.

Krasno knjižnico

iz zapuščine pisatelja Ivana Vesela, biv-
šega dekana v Trnovem pri Ilir. Bistrici

— prodaja —

vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda
v Ljubljani.

Knjižnica in zbiranje taiste nahaja
se v odvetniški pisarni društvenega raz-
sodnika in zastopnika g. dr. Fr. Stora,
Križevniške ulice št. 2.

Izjava.

Podpisani Anton Špolar, posestnik v
Kumpoljah pri Velikih Laščah, preklidem
in obžalujem vse žaljive besede, s kate-
rimi sem bil čisto neopravičeno žalil go-
spoda **Makso Lavrenčiča**, trgovca v
Ljubljani, na Dolenjski cesti št. 4.

(2969)

Špolar Anton.

Popravila šivalnih strojev

vseh sistemov točno,
dobro in ceno.

Prodaja

najboljšega olja za šivalne stroje, igel,
delov in pristojnih potrebščin, apa-
ratov za razna šivalna dela,

Singer Co. delniška družba za
šivalne stroje

Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 4
in v vseh filialkah. (2904—2)

(2837-7)

Ženitna ponudba!

Trgovca, star 28 let, izobražen,
lepe zunanosti, z dobro idočo tr-
govino v prijaznem kraju na deželi,
želi se seznaniti in poročiti z go-
spodično, staro 22—25 let, mar-
ljivo in izobraženo v gospodinjstvu,
katera bi imela veselje do trgovine.
Imetja se ne zahteva.

Resne ponudbe s priloženo
sliko, katere zamorejo tudi stariši
ali bližnji sorodniki podati, prosijo
se poslati do 31. grudnia t. l. pod
naslovom „Zvestoba in resnica“
na upravnštvo »Slov. Naroda«.
Slike se vrnejo, molčečnost
zajamčena. (2958—1)

št. 41520.

Razglas.

(2970—1)

Občinski svet ljubljanski je sklenil v svoji izredni javni seji dne 25. t. m. izreči
se, da je glede na živahni promet, ki se je — odkar je novo justično poslopje izro-
čeno svojem namenu — razvil po Miklošičevi cesti in po frančiškanskih ulicah na javno
korist, da se ta cesta in te ulice ob zemljišču dr. Vinka Gregoriča že sedaj razširite
na projektovano širino.

To se z ozirom na določbe §. 8 stavb. reda za deželno stolno mesto Ljubljano
daje javno na znanje.

Mestni magistrat v Ljubljani

dne 27. novembra 1902.

Kdor noče

damskih paletotov, jopic, ovratnikov, kril, bluz, ko-
stumov, boa, mufov, dalje športnih in zimskih sukenj
za gospode, oblek, havelokov itd. itd. * * * *

preplačati

naj se potruži

v „Angleško skladišče oblek“

Ljubljana, vogal sv. Petra in Resljeve ceste št. 3

— tam kupi gotovo vsak jako dobro in ceno. —

Svoje p. n. odjemalce prosim, da si svoje potrebščine za božič ko-
likor možno že sedaj omislijo, ker bi blizo pred prazniki radi velike gnječe
imeli bržkone premalo časa in prostora za izbero.

Z velespoštovanjem

(2934—3)

F. M. Netschek — Oroslov Bernatovič.

Gostilna

v „Narodnem domu“ v Celju

odda se od 1. marca 1903 pod
jako ugodnimi pogoji. 29412-

Ponudbe sprejema do 15. decem-
bra 1902 „Posojilnica v Celju“.

4 pari čevljev

za samo 2 gld. 50 kr.

se pošljejo le zaradi nakupa velike množine
za tako nizko ceno. 1 par moških, 1 par
ženskih čevljev, rujavih za vezati, z močnimi
zbitimi podplati, najnovejše oblike; dalje
1 par moških in en par ženskih modnih
čevljev z obšivom, elegantni in lahki. Vsi
4 pari za 2 gld. 50 kr. Pri naročilu zado-
stuje dolgost. Pošilja se proti poštnemu
povzetju. (2966—1)

Zaloga čevljev

Jungwirth

Krakov 5.

Neugajajoče se vzame takoj nazaj.

Edina zaloga na Kranjskem: lekarna Piccoli

„Pri angelju“

Ljubljana, Dunajska cesta.

Železnato vino

krepča
malokrvne,
nervozne in
slabotne osebe

LEKARJA Piccoli-ja v Ljubljani.

Dobiva se v lekarnah

Poliliterska steklenica velja 2 K.
Zunanja naročila izvršuje lekarnar **Gabrijel
Piccoli** v Ljubljani točno, ako se mu pošlje
(2910) znesek po poštnem povzetju. a (2)

Ces. kr. avstrijsko državne železnice.

C. kr. ravnateljstvo drž. železnice v Beljaku.

Izvod iz voznega reda

veljaven od dne 1. oktobra 1902. leta.

Odhod iz Ljubljane juž. kol. Proga čez Trbiž.
Ob 12. uri 24 m po noči osonni vlak v Trbiž, Beljak,
Celovec, Franzensfeste, Inomost, Monakovo, Ljubno,
čez Selzthal v Ansee, Solnograd, čez Klein-Reifling
v Steyr, v Linc na Dunaj via Amstetten. — Ob 7. uri
5 m zjutraj osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak,
Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj, čez Selzthal
v Solnograd, Inomost, čez Amstetten na Dunaj. —
Ob 11. uri 51 m dopoldne osonni vlak v Trbiž, Pon-
tabel, Beljak, Celovec, Ljubno, Selzthal, Dunaj. — Ob
3. uri 56 m popoldne osonni vlak v Trbiž, Beljak,
Celovec, Franzensfeste, Monakovo, Ljubno, čez Selz-
thal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob jezeru, Inomost,
Bregenc, Curih, Genevo, Pariz, čez Klein-Reifling v
Steyr, Linc, Budejovice, Plzen, Marijane vane, Heb,
Franzove vane, Karlove vane, Prago, Lipsko, na Dunaj
čez Amstetten. — Ob 10. uri ponoči osonni vlak v Tr-
biž, Beljak, Franzensfeste, Inomost, Monakovo. (Trst-
Monakovo direktni vozovi I. in II. razreda.) — Proga
v Novo mesto in v Kočevje. Osonni vlaki: Ob 7. uri
17 m zjutraj v Novomestu, Straža, Toplice, Kočevje,
ob 1. uri 5 m popoldne istotako, ob 7. uri 8 m
zvečer v Novomestu, Kočevje. Prihod v Ljubljano juž.
kol. Proga iz Trbiža. Ob 3. uri 25 m zjutraj osonni
vlak z Dunaja čez Amstetten, Monakovo, Inomost,
Franzensfeste, Solnograd, Linc, Steyr, Isl, Ansee, Lju-
bno Celovec, Beljak, (Monakovo-Trst direktni vozovi I.
in II. razreda.) — Ob 7. uri 12 m zjutraj osonni
vlak iz Trbiža. — Ob 11. uri 16 m dopoldne osonni
vlak z Dunaja čez Amstetten, Lipsko, Prago, Francove
vane, Karlove vane, Heb, Marijane vane, Plzen, Bude-
jovice, Solnograd, Linc, Steyr, Pariz, Genevo, Curih,
Bregenc, Inomost, Zell ob jezeru, Lend-Gastein, Ljubno,
Celovec, St. Mohor, Pontabel. — Ob 4. uri 44 m po-
popoldne osonni vlak z Dunaja, Ljubna, Selzthala, Be-
ljaka, Celovca, Monakovega, Inomosta, Franzensfesta,
Pontabla. — Ob 8. uri 51 m zvečer osonni vlak z
Dunaja, Ljubna, Beljaka, Celovca, Pontabla, čez Selz-
thal iz Inomosta, Solnograda. Proga iz Novega
mesta in Kočevja. Osonni vlaki: Ob 8. uri 44 m
zjutraj iz Novega mesta in Kočevja, ob 2. uri 32 m
popoldne iz Straže Toplice, Novega mesta, Kočevja in
ob 8. uri 36 m zvečer istotako. — Odhod iz Ljub-
ljane juž. kol. v Kamnik. Mešani vlaki: Ob 7. uri
28 m zjutraj, ob 2. uri 5 m popoldne, ob 6. uri
50 m zvečer in ob 10. uri 45 m, poslednji vlak le
ob nedeljah in praznikih in samo v oktobra. —
Prihod v Ljubljano juž. kol. iz Kamnika. Mešani
vlaki: Ob 6. uri 49 m zjutraj, ob 11. uri 8 m
dopoldne, ob 6. uri 10 m zvečer in ob 9. uri 55 m
zvečer, poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih in
samo v oktobra. (1)

Izgubil se je pes

(brakir)

svitlorumene barve z belim nosom in be-
lini prsti na nogah. Čuje na ime »Žutela«.
Kdor najde psa, naj to naznani v
upravnštvo »Slov. Naroda«, kjer poizve
naslov lastnika. (2959—2)

Trgovskega učenca

za v trgovino z mešanim blagom, iz dobre
hiše, starega okoli 15 let, krepkega, s slo-
vensko šolsko naobrazbo, spretnega v ra-
čunstvu, sprejme pod ugodnimi pogoji
tvrdka: **Oroslov Fugina**, Črničvrh pri
Idriji. (2957—2)

Ekonom

(2929—4)

vojaščine prost, ki je dovršil kmetijsko
šolo in obiskoval sirarsko-mlekarski kurz
ter je že služboval čez 1 leto na nekem
veleposestvu ter 1 leto vodil neko dru-
štveno trtnico in drevosnico, zmožen slo-
venskega in hrvaško-srbskega jezika, z
izvrstnimi spricvali išče primerne službe.

Blagohotne ponudbe pod naslovom:
Ekonom, poste restante, Gorica.

Poskusite

J. Klauer-jev „Triglav“

naravni rastlinski liker?

Ogreva in oživlja želodec in teló.
Probuja tek in prebavo.
Daje dobro spanje. (415-239)

Edini založnik in imetnik:

Edmund Kavčič v Ljubljani.

Pisarja

veščega nemškega in slovenskega jezika
v govoru in pisavi, izvežbanega v nara-
čevanju v obeh jezikih in v ilustraciji
zemljiške knjige, sprejme takoj (2945—3)

Janko Hudovernik

c. kr. notar v Kranjski gori.

Plača po dogovoru. Samci imajo prednost.
Vsi pogoji se izrečno zahtevajo. Nastop
najpozneje do 10. decembra.

Polnoštevilni akcijski kapital

K 1,000.000.—

Kupuje in prodaja

vse vrste rent, zastavnih pisem, prioritet, ko-
munalnih obligacij, srečk, delnic, valut, novcev
in deviz.

Promese izdaja k vsakemu žrebanju.

— LJUBLJANSKA —

KREDITNA BANKA V LJUBLJANI

Špitalske ulice št. 2.

Zamenjava in eskomptuje

izžrebane vrednostne papirje in vračuje zapale

— kupone. —

Vinkuluje in devinkuluje vojaške ženitninske kavgije.

— Eskompt in inkasso menic. —

Daje predjume na vred. papirje.

Zavaruje srečke proti kurznj

— izgubi. —

— Borzna naročila. —

Podružnica v Spljetu

(Dalmacija).

Denarne vloge sprejema

v tekočem računu ali na vložne knjižice proti
ugodnim obrestim. Vložni denar obrestuje od
dne vloge do dne vzigaja.

Promet s čeki in nakaznicami.